Európai Parlament
2024-2029

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2026)0068

Az Európai Kutatási Térségről (EKT) szóló készülő jogszabály

Az Európai Parlament 2026. március 10-i állásfoglalása az Európai Kutatási Térségről (EKT) szóló, küszöbön álló jogszabályról (2025/2951(RSP))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (EUMSZ) és különösen annak 179. cikkére,

– tekintettel a Bizottság elnökének az induló innovatív vállalkozásokért, a kutatásért és az innovációért felelős biztoshoz intézett, 2024. december 1-jei megbízólevelére,

– tekintettel a Bizottság 2026. évi munkaprogramjára (COM(2025)0870),

– tekintettel az Európai Kutatási Térség szakpolitikai menetrendjéről (2025–2027) szóló, 2025. február 28-i tanácsi ajánlásra irányuló bizottsági javaslatra (COM(2025)0062),

– tekintettel a Bizottság 2024. évi EKT-eredménytáblájára,

– tekintettel Mario Draghi „Az európai versenyképesség jövőjéről” című, 2024. szeptemberi jelentésére,

– tekintettel Enrico Letta „Jóval több mint piac” című, 2024. áprilisi jelentésére,

– tekintettel a Manuel Heitor által elnökölt független szakértői csoport „Align, act, accelerate – Research, technology and innovation to boost Europe competitiveness [Igazodás, fellépés, gyorsítás – Kutatás, technológia és innováció az európai versenyképesség fellendítése érdekében]” című, 2024. októberi jelentésére,

– tekintettel „Az Európai Kutatási Térség (EKT) megvalósítása – Az európai kutatás és innováció megerősítése: Az EKT fejlődése és

jövőbeli irányultsága” című, 2024. október 22-i bizottsági közleményre (COM(2024)0490),

– tekintettel a Tanács 2025. június 24-i ajánlására az Európai Kutatási Térség szakpolitikai menetrendjéről (2025–2027)[1],

– tekintettel az „Új EKT a kutatás és az innováció szolgálatában” című, 2020. szeptember 30-i bizottsági közleményre (COM(2020)0628),

– tekintettel az európai kutatási és innovációs paktumról szóló, 2021. november 26-i (EU) 2021/2122 tanácsi ajánlásra[2],

– tekintettel az EKT szakpolitikai menetrendjére (2022–2024),

– tekintettel az EKT szakpolitikai menetrendjére (2025–2027),

– tekintettel a tudományos kutatás szabadságáról szóló bonni nyilatkozatra,

– tekintettel a fiatal kutatókról szóló, 2023. december 14-i állásfoglalására[3],

– tekintettel a tudományos kutatás szabadságának az EU-ban történő előmozdításáról szóló, a Bizottsághoz intézett ajánlásokat tartalmazó, 2024. január 17-i állásfoglalására[4],

– tekintettel a Bizottság 2005. március 11-i ajánlására a Kutatók Európai Chartájáról és a kutatók felvételi eljárásának magatartási kódexéről[5],

– tekintettel az Európai Kutatási Térségről (EKT) szóló, küszöbön álló jogszabályról, a Tanácshoz és a Bizottsághoz intézett kérdésekre (O-000007/2026 – B10-0006/2026 és O-000008/2026 – B10-0007/2026),

– tekintettel eljárási szabályzata 142. cikkének (5) bekezdésére és 136. cikkének (2) bekezdésére,

– tekintettel az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság állásfoglalási indítványára,

---

1 HL C, C/2025/3593, 2025.6.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3593/oj.
2 HL L 431., 2021.12.2., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj.
3 HL C, C/2024/4183, 2024.8.2., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4183/oj.
4 HL C, C/2024/5713, 2024.10.17., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5713/oj.
5 HL L 75., 2005.3.22., 67. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2005/251/oj.

A. mivel az EUMSZ 179. cikke célul tűzi ki az Unió tudományos és technológiai alapjainak megerősítését az Európai Kutatási Térségen (EKT) keresztül, amely lehetővé teszi a kutatók, a tudományos ismeretek és a technológia szabad mozgását, javítja a versenyképességet és támogatja az összes kutatási tevékenységet;

B. mivel az EKT-ről szóló jogszabály kulcsfontosságú lehetőséget kínál az európai kutatás fejlesztésére az uniós kutatási és innovációs (K+I) ökoszisztémát érintő strukturális kihívások, többek között az elégtelen koordináció és együttműködés, a rendszer széttagoltsága és az egyenlőtlen teljesítmény kezelése révén,

C. mivel az EKT-ről szóló jogszabály közös normák meghatározásával, a szabályok következetes alkalmazásának biztosításával és a 2028-as egységes piaci ütemtervhez való hozzájárulással, valamint minőségi munkahelyek létrehozásával segíthet megvalósítani az „ötödik szabadságot”;

D. mivel az Unió még mindig nem rendelkezik egy olyan integrált EKT-val, amely vonzza és megtartja a tehetségeket olyan akadályok miatt, mint a K+I beruházások nem megfelelő rangsorolása, hiszen kevés tagállam teljesíti a GDP 3%-ában meghatározott célértéket, a K+I-vel kapcsolatos szakpolitikai koordináció elégtelensége, a továbbra is fennálló széttagoltság, a teljesítménybeli különbségek, valamint a kutatókra és az egyetemekre nehezedő túlzott adminisztratív terhek;

E. mivel az EKT szakpolitikai menetrendje értékes, nem kötelező erejű keretként szolgál, amely az EUMSZ 179. cikkének célkitűzéseivel összhangban iránymutatást nyújt a nemzeti és uniós szintű szakpolitikák számára, előmozdítva a tagállamok és az Unió közötti önkéntes koordinációt és együttműködést; mivel ezeket a célkitűzéseket az EKT-ről szóló jövőbeli jogszabály keretében ki kell egészíteni rendelkezésekkel és ösztönzőkkel, valamint olyan eszközökkel, mint az európai szemeszter, hogy szilárdabb alapot biztosítsanak egy koherens és jól teljesítő EKT számára;

F. mivel a tudományos kutatás szabadsága, beleértve a kutatók függetlenségét és az intézményi autonómiát is, a kiválóság, a nyitottság és a társadalmi felelősség az EKT alapvető értékei, és elengedhetetlenek Európa demokráciájához, versenyképességéhez és innovációs kapacitásához, Európát biztonságos menedékké téve a világ minden tájáról érkező kutatók számára;

1. támogatja az uniós és nemzeti K+I prioritások összehangolását a kiegészítő jelleg biztosítása, az egyetemek, a kutatószervezetek, a régiók, a tagállamok és az iparágak közötti együttműködés fokozása, egy hatékony irányítási keret létrehozása, a kutatói életpályák és a magánberuházások vonzóbbá tétele, valamint az Unió GDP-jének 3%-át kitevő kutatási és fejlesztési (K+F) beruházási célérték elérése érdekében;

2. az EKT 2025–2027-es szakpolitikai menetrendjében kétlépcsős megközelítést szorgalmaz az önkéntes együttműködés vonatkozásában, amelyet jogalkotási intézkedésekkel – többek között az EKT-ről szóló jogszabállyal és kiegészítő kezdeményezésekkel – kombinálnak annak érdekében, hogy az EKT-nak legyen egy kötelező erejű és végrehajtható kerete;

3. javasolja, hogy az EKT-ről szóló jogszabály az EUMSZ 179. cikkében foglalt célkitűzések elérése érdekében legyen rendelet, amely biztosítja a tagállamokban a közvetlen alkalmazhatóságot, ösztönzi a K+F-be történő magánberuházásokat, a kutatók, a tudományos ismeretek és a technológia szabad áramlását, és hozzájárul az egységes piac széttagoltságának csökkentéséhez;

4. megerősíti a tudományos kutatás szabadságának és az intézményi autonómiának a fontosságát; kéri, hogy az EKT-ről szóló jogszabályra irányuló javaslatot kísérje egy külön jogalkotási javaslat, amelynek külön jogalapja van, és amely védi a tudományos kutatás alapvető szabadságát, minimumszabályokat állapítva meg többek között a kutatói jogokra, az etikus magatartásra, a feddhetetlenségre és az intézményi függetlenségre vonatkozóan, és amelyet hatékony nyomonkövetési mechanizmusok támogatnak;

5. kéri, hogy az EKT-ről szóló jogszabály tartalmazza azt az uniós célt, hogy 2030-ra az Unió GDP-jének legalább 3%-át K+F-re fordítsák, kiegészülve a K+F-re fordított kiadásokra vonatkozó nemzeti célokkal, hozzájárulva az uniós célkitűzéshez; felhívja a tagállamokat, hogy nemzeti ütemtervek és célok révén javítsák a K+F beruházások koordinációját a köz- és magánfinanszírozás egymást kiegészítő jellegének biztosítása érdekében; elismeri, hogy a kutatásra összpontosító vállalkozások és iparágak kulcsfontosságúak a magánberuházások ösztönzéséhez, a 3%-os célérték eléréséhez és a minőségi munkahelyek előmozdításához;

6. olyan rendelkezéseket szorgalmaz, amelyek szorosabb koordináció és a köz- és magánszféra közötti partnerségek révén megerősítik a magánszektor részvételét az uniós K+I ökoszisztémában, kezelik a tartós beruházási hiányt és a piac széttagoltságát, valamint kiteljesítik a tőkepiaci uniót a tudás hasznosításának felgyorsítása, a technológiai szuverenitás megerősítése és a regionális innovációs ökoszisztémák támogatása érdekében;

7. kéri az állami kutatás fokozott támogatását az olyan európai programok finanszírozásának megerősítése révén, mint a Horizont Európa; ösztönzi a tagállamokat, hogy növeljék az egyetemek és az állami kutatószervezetek pénzügyi forrásait;

8. felhívja a tagállamokat, hogy hajtsanak végre reformokat a kutatók és a tudás szabad áramlása előtt álló akadályok felszámolása, valamint a határokon átnyúló együttműködés és innováció fokozása

érdekében, hogy Európa befogadó és vonzó globális kutatói közösséggé váljon;

9. javasolja, hogy az EKT-ről szóló jogszabály alkalmazzon tervezési, mérési, valamint nyomonkövetési, jelentéstételi és értékelési eszközöket, és törekedjen a kutatási területek, valamint az alap- és alkalmazott kutatás közötti egyensúly biztosítására;

10. felszólít az EKT irányításának megerősítésére, valamint a meglévő szakpolitikai és nyomonkövetési eszközök racionalizálására;

11. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az EKT átfogó prioritásaival összhangban fokozzák a nemzeti és uniós K+I kezdeményezések közötti koordinációt, biztosítva a nemzeti és uniós finanszírozási eszközök és szakpolitikák közötti szinergiákat Európa globális tudományos és technológiai vezető szerepének megerősítése érdekében;

12. erősebb és inkluzívabb európai innovációs és technológiai ökoszisztémákat szorgalmaz az egyetemek, a kutatóintézetek, az induló innovatív vállalkozások, a kkv-k és az ipar közötti együttműködés előmozdítása érdekében, biztosítva a hatékony és biztonságos tudástranszfert és az eredmények európai vállalkozások általi jobb felhasználását, továbbá előmozdítva a továbbképzést és az átképzést, valamint az egész életen át tartó tanulást; hangsúlyozza, hogy az uniós programokban való részvételük javítása érdekében kezelni kell a tagállamok közötti egyenlőtlenségeket a K+I területén, különösen a rosszabb K+I teljesítménnyel rendelkező tagállamok esetében;

13. hangsúlyozza, hogy egy működő EKT megköveteli a kutatók és a tudás szabad áramlását, valamint a határokon átnyúló együttműködést; konkrét intézkedésekre szólít fel a kutatók, különösen a fiatal és pályakezdő kutatók karrierlehetőségeinek megkönnyítése és egyszerűsítése, a mobilitás javítása, a képesítések kölcsönös elismerése és a könnyített vízumeljárások érdekében; megismétli, hogy támogatja az Európai kutatói chartát; megjegyzi, hogy a távmunka és a hibrid munka lehetőséget teremt a kutatók számára, hogy átköltözés nélkül dolgozzanak más tagállamokban;

14. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a nemek közötti egyenlőséget és az esélyegyenlőséget a K+I területén, különösen az alulreprezentált ágazatokban, és csökkentsék a nemek közötti bérszakadékot;

15. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a tudás nyílt és biztonságos áramlását, a kutatási infrastruktúra jobb hozzáférhetőségét, a tudás hasznosítását, valamint a kialakulóban lévő technológiák – többek között a mesterséges intelligencia – etikus és megbízható használatát, összhangban az uniós értékekkel és az alapvető jogokkal; hangsúlyozza a kutatás biztonságának, integritásának és a

közfinanszírozású kutatások – többek között könyvtárakban történő – hatékony terjesztésének fontosságát, a szellemi tulajdonjogok védelmének biztosítása mellett;

16. javasolja, hogy az EKT-ről szóló jogszabályt hangolják össze a meglévő és jövőbeli kezdeményezésekkel, például az innovációs intézkedéscsomaggal, a K+I paktummal, a keretprogrammal és az európai oktatási térséggel annak érdekében, hogy biztosítsák az egymást kölcsönösen erősítő reformokat, az innováció serkentését, valamint a tehetségek mobilitását és finanszírozását;

17. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottságnak és a Tanácsnak.